

คนกลุ่มใหม่ในชนบท กับการเมืองท้องถิ่น¹

ชัยพงษ์ สำเนียง²

¹ งานขึ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ พลวัตการเมืองท้องถิ่น กับการขับเคลื่อนนโยบาย สาธารณะที่ดี ภายใต้ชุดโครงการวิจัยการเสริมสร้างศักยภาพ อปท. สุขภาวะ สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ ม.เชียงใหม่ ในการเขียนบทความครั้งนี้ผู้เขียน ขอขอบคุณ ศ.เกียรติคุณ ดร.อานันท์ กาญจนพันธุ์ รศ.ดร.ไชยันต์ รัชฎาภรณ์ ศ.ดร.มั่งสรรพ์ ขาวสอดาด รศ.ดร.มงคล—รศ.ดร.กอบกุล รายนาคร ศ.เกียรติคุณ สรัสวดี— รศ.สมใจดี อ่องสกุล ขอบคุณ ชัยนุวัฒน์ บุนคำเป็น เกรียงไกร จันะไภวี ตรีสกุล กิตนวตระกุล ผู้ช่วยวิจัย พิธิชฐ์ นาถี

² นักวิจัยสถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักศึกษาระดับปริญญา เอก สาขาวิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

สังคมไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาเกิดความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วผลให้เกิดคนชั้นกลางในชนบทที่มีความตื่นตัวทางการเมือง คนชั้นกลางในชนบทมีสำนึกทางการเมืองที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะผ่าน “การเลือกตั้ง” เพราะมีผลอย่างสำคัญต่อการกำหนด “นโยบายสาธารณะ” มีผลต่อการดำเนินชีวิตเขายอย่างมาก เขากล่าวว่า “การเลือกตั้ง” ได้เข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองในฐานะผู้ประกอบการทางการเมือง (agency politic) ที่กระตือรือร้นโดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่น ที่เป็นพื้นที่เปิดที่พร้อมรับผู้เล่นหน้าใหม่เข้าสู่พื้นที่ได้อย่างไม่จำกัด ภายใต้การสร้างความสัมพันธ์ที่หลากหลาย เป็นส่วนของการต่อรองที่สำคัญได้ทำให้เกิดพื้นที่ที่ประชาชนปกคล้องตนเองผ่านการเลือกตั้ง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นที่ “เปิด” ที่ประชาชนใช้เป็น “พื้นที่” เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับรัฐแบบใหม่ได้ และการเลือกตั้งยังเปิดโอกาสให้ “คนหน้าใหม่” เข้าสู่พื้นที่ทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การเมืองท้องถิ่น, การเลือกตั้ง, เครือข่ายความสัมพันธ์

Abstract

In the last few decades, there were changes in Thai society which manifested in the gap between urban and rural in resource accessibility. This gap is widening at an alarming rate especially in the recent years. These changes which are of socio-politico-economic nature have facilitated a new group of people to be emerged both in rural and urban areas. Entering into political space of people in local administrative organization through “election” has built massive bargaining power. People gained bargaining power through network building among various interest groups such as family and relatives, resources, and capital. Hence, the local administrative organization becomes an ‘open space’ which people use to create a new form of relationship with state. Moreover, local elections that take place continually make local politicians build relationship with people in many levels as well. “Election” then becomes as a political tool people use in bargaining with local politicians. Additionally, election gives an opportunity to “new comers” to enter into political space continuously. These indicate that local politics is not monopolized by any one group. Local politics is open for new comers unlimitedly within the context of network building in many levels. Local politics is a “bargaining arena”, and importantly is a space for people and self-government. Thailand in the last several decades has had the changes in the economy, resulting in a rural middle class politically. Middle class people in rural areas who have a political consciousness wish to participate through “elections” to define “public policy” that has affected to their lives. Middle class people jump into the political space as political entrepreneurs (agency politic) enthusi-

ast, especially in local politics. Local politics is an open space for the new players indefinitely under the various relationships and a course of negotiating. It becomes a major areas of autonomy that changes through elections. Then local government opens the “open space” for the public as a “space” for building rapport with the state in a new way. Furthermore, the elections provide an opportunity for “new players” into the political space continuously.

Keywords: local politics, election, network relationships